

Türkiye Süt Sektörünün Yol Haritası: Güçlü Üretim, Akıllı Teknoloji Yüksek Katma Değer...

SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Fatma Can Sağlık, Türkiye süt sektörünün mevcut durumunu, üretimden ihracata uzanan değer zincirindeki gelişmeleri ve sektörün geleceğine ilişkin öncelikleri değerlendirdi. Yıllık 21 milyon tonu aşan çiğ süt üretimiyle Türkiye'nin Avrupa'nın önde gelen üreticileri arasında yer aldığını belirten Sağlık, sürdürülebilir büyümenin anahtarının verimlilik, kayıtlı üretim, teknoloji, güçlü soğuk zincir ve yüksek katma değerli ürünlerden geçtiğine dikkat çekti.

Türkiye süt ve süt ürünleri sektörünün hem tarımsal üretim hem de gıda sanayisi açısından stratejik bir öneme sahip olduğunu belirten Fatma Can Sağlık, sektörün yem üretiminden hayvancılığa, süt toplama ve işleme tesislerinden lojistik, perakende ve ihracata kadar geniş bir değer zinciri oluşturduğunu ifade etti. Sağlık, "Türkiye, son dokuz yıldır 20 milyon tonun üzerinde süt üretimi gerçekleştiriyor. 2025 yılında toplam çiğ süt üretimimiz 21 milyon 379 bin ton olarak gerçekleşti. Bunun 20,2 milyon tonu inek sütü, yaklaşık 799 bin tonu koyun sütü, 339 bin tonu keçi sütü ve 39 bin tonu manda sütünden oluşuyor. Bu üretim hacmiyle Avrupa'da Almanya ve Fransa'nın ardından üçüncü, dünyada ise ilk 10 ülke arasında yer alıyoruz" dedi.

Türkiye'de üretilen toplam sütün yaklaşık yüzde 50-60'ının sanayi tarafından işlendiğini belirten Sağlık, 2025 yılında sanayi tarafından toplanan inek sütü miktarının 11,2 milyon tona ulaştığını söyledi. Bu sütün yaklaşık 1,64 milyon tonunun içme sütüne, 1,4 milyon tonunun yoğurda, 1,05 milyon tonunun ayran ve kefire, yaklaşık 858 bin tonunun peynire, 123 bin tonunun süt tozuna ve 108 bin tonunun tereyağı ve sadeyağa dönüştüğünü aktaran Sağlık, sütün

modern sanayi zincirine daha fazla dahil edilmesinin hem ekonomik hem de gıda güvenliği açısından önemli olduğunu vurguladı. Fatma Can Sağlık, "Üretilen sütün tamamı kayıtlı süt işleme tesislerine ulaşmıyor. Burada kayıt dışı olarak değerlendirilen miktarın tamamını yasa dışı faaliyetler olarak görmek doğru değil. Aile işletmelerindeki öz tüketim, çiftlik içi kullanım ve yerel doğrudan satışlar da bu kapsamda bulunuyor. Ancak sütün önemli bir bölümünün modern ve kayıtlı sanayi zincirine dahil olmaması, sektörün gerçek ekonomik büyüklüğünün ölçülmesini ve sağlıklı planlama yapılmasını zorlaştırıyor. Kayıtlı süt işleme tesislerinde uygulanan soğuk zincir, hijyen, antibiyotik kalıntısı analizleri, kalite kontrol ve izlenebilirlik süreçleri, tüketici güvenliği açısından kritik rol oynuyor. Kayıtlı zincirin güçlendirilmesi, gıda güvenliği açısından da büyük önem taşıyor. Herhangi bir sorun yaşandığında ürünün kaynağına ulaşabilmek ve gerekli geri çağırma süreçlerini etkin biçimde uygulayabilmek için izlenebilirlik vazgeçilmez. Bu nedenle süt toplama altyapısının, soğuk zincirin ve üretici örgütlenmesinin güçlendirilmesi gerekiyor" dedi.

Sürdürülebilirliğin Anahtarı Verimlilik

Süt üretiminde maliyet baskısının da sektörün önemli gündemlerinden biri olduğunu belirten Sağlık, yem, enerji, işçilik ve veterinerlik giderlerindeki artışların üretim maliyetlerini doğrudan etkilediğini ifade etti ve ekledi: "Yem, süt üretim maliyetinin yaklaşık yüzde 70'ini oluşturuyor. Dolayısıyla yem maliyetleri sektörümüz açısından belirleyici.

Hayvan beslenmesinde kullanılan karma yem içerisindeki hammaddelerin yarısından fazlasının ithal edilmesi de bizi küresel fiyat hareketlerine karşı daha hassas hale getiriyor.” Ulusal Süt Konseyi tarafından 1 Mayıs 2026’dan itibaren geçerli olmak üzere çiğ inek sütü referans fiyatının üreticinin eline litre başına net 24,30 TL olarak belirlendiğini hatırlatan Sağlık, üretici, sanayici ve kamu temsilcilerinin yer aldığı Konsey’in fiyat belirleme mekanizmasının maliyetleri dikkate alan bir yapı olduğunu ifade etti. Gelecek dönemde sektörün öncelikli hedefinin yalnızca üretimi artırmak değil, aynı kaynakla daha yüksek verim elde etmek olması gerektiğine dikkat çeken Sağlık, “Kalıcı büyüme, sadece sağlam hayvan sayısını artırarak değil, hayvan başına verimi yükselterek, kayıpları azaltarak ve üretimi daha planlı hale getirerek mümkün” değerlendirmesinde bulundu. Dijital takip sistemleri, sürü sağlığı, hayvan refahı, kaliteli kaba yem, iklim koşullarına dayanıklı üretim modelleri ve güçlü soğuk zincir altyapısının da sürdürülebilirliğin temel unsurları arasında yer aldığını belirtti.

İhracatta Hedef Daha Yüksek Katma Değer

Türkiye’nin süt ve süt ürünlerinde net ihracatçı konumunda olduğunu vurgulayan Sağlık, 2025 yılında yaklaşık 213 bin ton süt ve süt ürünü ihracatı karşılığında 480,6 milyon dolar gelir elde edildiğini söyledi. Türk süt ürünlerinin 100’ün üzerinde ülkeye ulaştığını belirten Sağlık, Irak, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Kuveyt, Katar, Libya, Azerbaycan, Özbekistan ve Çin’in önemli pazarlar arasında bulunduğunu ifade etti. Afrika, Uzak Doğu ve Güneydoğu Asya’nın da sektör açısından yeni fırsatlar sunduğunu belirtti. Ancak ihracatta asıl hedefin yalnızca tonajı artırmak değil, ürün başına yaratılan değeri yükseltmek olması gerektiğini söyleyen Sağlık, dikkat çekici bir karşılaştırma yaptı: “Türkiye’nin süt ve süt ürünleri ihracatında ortalama birim fiyat ton başına yaklaşık 2.500 dolar seviyesindeyken, ithal ürünlerde bu rakam yaklaşık 5.000 dolar seviyesinde. Bu tablo, yüksek katma değerli ürünlerde önemli bir gelişim alanımız olduğunu gösteriyor.” Fonksiyonel süt ürünleri, özel beslenme ürünleri, ileri işlenmiş peynirler, süt proteinleri ve bebek beslenmesine yönelik ürünlerin ihracat değerini yükseltebilecek alanlar olduğunu belirten Sağlık, Türkiye’nin güçlü üretim altyapısının bu dönüşüm için önemli bir avantaj sunduğunu söyledi.

Jeopolitik Gelişmeler İhracat Akışını Etkiliyor

2026 yılında bölgesel jeopolitik gelişmelerin süt ürünleri ihracatında da etkili olduğunu belirten Sağlık, özellikle

Orta Doğu’daki gelişmelerin lojistik, sigorta, kara yolu taşımacılığı ve tedarik zinciri güvenliği açısından ilave riskler oluşturduğunu söyledi. Sağlık, “Mart 2026’da süt ve süt ürünleri ihracatımız bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 22 geriledi. Ancak Nisan ayında ihracat yeniden toparlandı ve önceki yılların aynı dönemine göre daha yüksek ihracat geliri elde edildi. Bu da sektörümüzün dayanıklılığını gösteriyor” dedi. Türkiye’nin coğrafi konumunun ve güçlü üretim altyapısının önemli bir avantaj olduğunu belirten Sağlık, orta ve uzun vadede Afrika, Uzak Doğu, Güneydoğu Asya ve Latin Amerika gibi yeni pazarlara yönelmenin önemine dikkat çekti.

Güvenilir Üretim İçin Bilimsel Denetim

Sektörün sürdürülebilirliği açısından taklit ve tağşişle mücadelenin de vazgeçilmez olduğunu belirten Sağlık, tüketicinin bilinçli olarak yanltan uygulamalara karşı etkin denetimin şart olduğunu söyledi. Bununla birlikte laboratuvar analizlerinde ortaya çıkabilecek teknik farklılıklarla kasıtlı hilelerin birbirinden ayrılması gerektiğini vurguladı. Fatma Can Sağlık, “Süt ve süt ürünlerinde protein, yağ ve kuru madde gibi değerlerde ortaya çıkabilecek sapmaların tamamını doğrudan taklit veya tağşiş olarak değerlendirmek doğru değil. Numune alma koşulları, analiz yöntemleri ve ölçüm belirsizlikleri gibi teknik unsurlar da dikkate alınmalı. Kasıtlı hile ile teknik nedenlerden kaynaklanan mevzuat uyumsuzluklarının birbirinden ayrılması, hem tüketici hem de dürüst üretici açısından daha sağlıklı bir yaklaşım olacaktır” dedi.

Türkiye süt sektörünün önündeki dönemde verimlilik, dijitalleşme, kayıtlı üretim, gıda güvenliği, sürdürülebilir kaynak kullanımı ve katma değerli üretim başlıklarına odaklanması gerektiğini belirten Fatma Can Sağlık, sektörün güçlü üretim kapasitesini ve işleme altyapısının önemli bir potansiyel sunduğunu ifade etti ve ekledi: “Önemli olan, üretimin kısa vadeli dalgalanmalardan etkilenmeden sürdürülebilirliği, üretici ile sanayinin aynı hedef doğrultusunda hareket ettiği uzun vadeli bir bakış açısını koruyabilmek. Türkiye’nin süt sektörünü daha güçlü, rekabetçi ve sürdürülebilir bir noktaya taşıyacak olan da bu ortak yaklaşım olacaktır.”